

"İŞ, GÜÇ" ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ VE İNSAN KAYNAKLARI DERGİSİ

"IS, GUC" INDUSTRIAL RELATIONS AND HUMAN RESOURCES JOURNAL

2021 Cilt/Vol: 23/Num:2 Sayfa/Page: 45-62

Editörler Kurulu / Executive Editorial Group

Aşkın Keser (Uludağ University)
K. Ahmet Sevimli (Uludağ University)
Şenol Baştürk (Uludağ University)

Editör / Editor in Chief

Şenol Baştürk (Uludağ University)

Yardımcı Editör / Managing Editor

Ulviye Tüfekçi Yaman

Yayın Kurulu / Editorial Board

Doç. Dr. Erdem Cam (Ankara University)
Doç. Dr. Zerrin Fırat (Uludağ University)
Prof. Dr. Aşkın Keser (Uludağ University)
Prof. Dr. Ahmet Selamoğlu (Kocaeli University)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Sevimli (Uludağ University)
Prof. Dr. Abdulkadir Şenkal (İstanbul Ayvansaray University)
Doç. Dr. Gözde Yılmaz (Marmara University)
Dr. Öğr. Üyesi Memet Zencirkıran (Uludağ University)
Assoc. Prof. Dr. Glenn Dawes (James Cook University-Avustralya)

Uluslararası Danışma Kurulu / International Advisory Board

Prof. Dr. Ronald Burke (York University-Kanada)
Prof. Dr. Jan Dul (Erasmus University-Hollanda)
Prof. Dr. Alev Efendioğlu (University of San Francisco-ABD)
Prof. Dr. Adrian Furnham (University College London-İngiltere)
Prof. Dr. Alan Geare (University of Otago- Yeni Zelanda)
Prof. Dr. Ricky Griffin (TAMU-Texas A&M University-ABD)
Assoc. Prof. Dr. Diana Lipinskiene (Kaunos University-Litvanya)
Prof. Dr. George Manning (Northern Kentucky University-ABD)
Prof. Dr. William (L.) Murray (University of San Francisco-ABD)
Prof. Dr. Mustafa Özbilgin (Brunel University-UK)
Assoc. Prof. Owen Stanley (James Cook University-Avustralya)
Prof. Dr. Işık Urla Zeytinoglu (McMaster University-Kanada)

Ulusal Danışma Kurulu / National Advisory Board

Prof. Dr. Yusuf Alper (Uludağ University)
Prof. Dr. Veysel Bozkurt (İstanbul University)
Prof. Dr. Toker Dereli (Işık University)
Prof. Dr. Nihat Erdoğan (İstanbul Şehir University)
Prof. Dr. Ahmet Makal (Ankara University)
Prof. Dr. Ahmet Selamoğlu (Kocaeli University)
Prof. Dr. Nadir Suğur (Anadolu University)
Prof. Dr. Nursel Telman (Maltepe University)
Prof. Dr. Cavide Uyargil (İstanbul University)
Prof. Dr. Engin Yıldırım (Anayasa Mahkemesi)
Prof. Dr. Arzu Wasti (Sabancı University)

İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, yılda dört kez yayınlanan hakemli, bilimsel elektronik dergidir. Çalışma hayatına ilişkin makalelere yer verilen derginin temel amacı, belirlenen alanda akademik gelişime ve paylaşma katkıda bulunmaktadır. "İş, Güç," Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, "Türkçe" ve "İngilizce" olarak iki dilde makale yayınlanmaktadır.

"Is, Güc" The Journal of Industrial Relations and Human Resources is peer-reviewed, quarterly and electronic open sources journal. "Is, Güc" covers all aspects of working life and aims sharing new developments in industrial relations and human resources also adding values on related disciplines. "Is, Güc" The Journal of Industrial Relations and Human Resources is published Turkish or English language.

TARANDIĞIMIZ INDEXLER

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir.
Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.
The published contents in the articles cannot be used without being cited

“İş, Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi - © 2000-2021

“Is, Guc” The Journal of Industrial Relations and Human Resources - © 2000-2021

İÇİNDEKİLER

Yıl: 2021 / Cilt: 23 Sayı: 2

SIRA	MAKALE BAŞLIĞI	SAYFA NUMARALARI
1	Arş. Gör. Dr. Büşra HALİS ÖZTÜRK , Türkiye’de Yeni Nesil İş ve İşyerleri: Sanal Çalışma ve Ortak Çalışma (Co-Working)	5
2	Nüket BOZKURT, Prof.Dr.Senay YÜRÜR, Araş.Gör. Filiz ERCAN, Hangi Yöneticiler Daha Adil Algılanıyor?: Yöneticinin Kişiliği Açısından Bir Analiz	29
3	Dr.Öğr.Üyesi Emre KOL, Türkiye’de Sosyal Hizmet Eğitimi Veren Bölümlerin Profili Üzerine Bir Değerlendirme	49
4	Melih TUTAR, Prof.Dr.Tahir BAŞTAYMAZ, Atık Madde Toplayıcılarının Çalışma Koşulları Ve Örgütlenme Deneyimleri: Ankara Örneği	67
5	Celal TOLGAY, Lyons Çalışma Değerleri Ölçeği’nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	87

TÜRKİYE'DE SOSYAL HİZMET EĞİTİMİ VEREN BÖLÜMLERİN PROFİLİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON THE PROFILE OF DEPARTMENTS PROVIDING SOCIAL WORK EDUCATION IN TURKEY

Emre KOL¹

ÖZET

Türkiye'de 1961 yılında ilk kez sosyal hizmet eğitimi veren Sosyal Hizmetler Akademisi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı olarak açılmıştır. 1982 yılında ise 2547 Yükseköğretim Kanunu ile Hacettepe Üniversitesi bünyesinde yer almış ve Rektörlüğe bağlı Sosyal Hizmetler Yüksekokulu olarak ad ve statü değiştirmiştir. Böylece Türkiye'deki ikinci sosyal hizmet eğitimi veren kurum Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi'ne bağlı olarak 1967 yılında kurulan sosyal çalışma bölümüdür. Bu bölüm kapatıldığı 1983 yılına değin Sosyal Hizmetler Yüksekokulundan farklı bir sosyal çalışma öğretimi anlayışı geliştirmiştir. Bu çalışmada 1961 yılında ilk kez sosyal hizmet eğitimi veren Sosyal Hizmetler Akademisi'nden 61 yıl sonra hızla yaygınlaşan sosyal hizmet eğitiminde yer alan üniversitelerin eğitim kadrosu profillerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu sayede sosyal hizmet eğitiminin büyümesi ve yaygınlaşması üzerine bir değerlendirme ortaya konulacaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Hizmet Eğitimi, Sosyal Hizmetler Akademisi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Genelci Sosyal Hizmet Yaklaşımı, YÖK Akademik

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Eskişehir. ORCID:0000-0002-3242-6925. E-posta: ekol@anadolu.edu.tr.

ABSTRACT

The Social Work Academy, which provided social work training for the first time in Turkey in 1961, was opened under the Ministry of Health and Social Assistance. In 1982, with the Higher Education Law No. 2547, it became a part of Hacettepe University and changed its name and status as Social Work School affiliated to the Rectorate. Thus, the second institution providing social work education in Turkey is the social work department, which was established in 1967 under the Faculty of Social and Administrative Sciences of Hacettepe University. Until 1983, when this department was closed, it developed a different understanding of social work teaching from the School of Social Work. In this study, it is aimed to reveal the education staff profiles of the universities involved in social work education, which became widespread 61 years after the Social Work Academy, which gave social work education for the first time in 1961. In this way, an evaluation will be made on the growth and dissemination of social work education.

Keywords: Social Work Education, Social Work Academy, the Ministry of Health and Social Services, Generalist Social Work Approach, Council of Higher Education Academic

GİRİŞ

Kabilelerin genişlemesi ve dinin başlaması ile rahipler, yardıma muhtaçları, dulları, öksüz ve yetimleri ve hastaları koruma konusunda liderlik görevini üstlenmişlerdir. Dini inanç yardım ve hayırseverliğin en güçlü kaynağı haline gelmiştir. Bu inancı en eski dinlerden başlayarak en yenilerine kadar görebiliriz. Örneğin, Vendidad ile Hindu felsefesinde, Asur, Babil ve eski Mısır dinlerinde, Yunan ve Roma geleneklerinde, özellikle Musevilik ve Hıristiyanlıktaki dini öğretimlerde bu kural kendini belirgin bir şekilde göstermektedir. Hayırseverliğin başlıca güdüsü, Allah'ın sevgisini kazanmak veya sonsuz hayat için sevap işlemek gibi düşüncelerden gelmekte ise de, aynı zamanda dul ve yetimler için insanların duyduğu samimi bir acıma ile de, kiliselerin yardım isteklerine cevap vererek gerçek bir yardım severlik arzusunda da olabilir. Vereni manen tatmin edip umutlandırdığından ve alan için de makbule geçen bir destek olduğundan dolayı, hayırseverlerce yardım, kilise tarafından en güçlü ahlak kuralı olarak görülüyordu (Friedlander, 1966: 12-13).

Kraliçe Elizabeth'in saltanatının sonlarına doğru, o döneme kadar serseriliği ve fakirliği önlemek için yapılmış olan karışık kanunlar bir araya getirilerek, organik bir bütün şeklinde ortaya konulmuştur ki, o dönemden beri bu kanuna *Elizabeth Yoksul Kanunu* denilmektedir. 1598 yılında kabul edilen Yoksul Kanununun, 1601 yılında tekrar gözden geçirilerek kabul edilen şekli, o tarihten itibaren hem İngiltere'de hem de ABD'de üç yüz yıldan fazla bir süre yoksullara yardımın temelini oluşturmuştur. 1601 kanunu, yardıma hak kazananları üç kategoriye ayırmıştır: Çalışabilir yoksullar, çalışamayan yoksullar ve bakıma muhtaç çocuklar. Çalışabilecek durumda olan yoksullara iş bulunacak ve çalışmak istemeyenlere o zamanki cezalar uygulanacaktı. Çalışamayacak durumda olanlar ise yoksul evlerine gönderilip, oralarda bakılacaklardı. Anne babaları veya büyükanne veya büyükbabaları tarafından bakılamayan çocuklar ise, çıraklığa verileceklerdi. Bunlardan erkekler 24 yaşına, kızlar ise 21 yaşına veya evleninceye kadar çırak verildikleri yerlerde bakılacaklardı (Fink, 1963: 26-27). Bir bireyin yaşamı için iş, çalışma, meslek vazgeçilmez kavramlardır. Çalışma yaşamı birey açısından önemli yaşam alanlarından biridir (Keser, 2021: 89). Sağlıklı bireyler için meslek, bir şeyler üretme kısacası kapasitesini kullanma ve geliştirme imkânlarına sahip olmanın bir aracıdır. Meslek seçimi, bir mesleğe sahip olmak bireyin gelecekte sahip olmak istediği mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanacağı eğitimi almasını zorunlu kılmaktadır (Keser ve Kümbül Güler, 2021: 113-114).

Türk toplumunda da 1960'lı yıllar bazı değişikliklerin yaşandığı dönemlerdir. Öncelikle Anayasanın değişmesi ile birlikte "sosyal devlet" kavramının önem kazanması ve ulusal kalkınmanın beş yıllık

kalkınma planları ile gerçekleşmesi gibi yeni yaklaşımlar geliştirilmiştir. Sosyal hizmetlerin de etkin bir politika olarak bu dönemde ele alınmaya başladığı görülmektedir. Bakanlıklar bünyesinde yürütülen hizmetler örneğin korunmaya muhtaç çocuklar, sosyal yardım niteliğinde hizmetler, yaşlı, muhtaç, engellilere verilen hizmetler tıp doktorlarından hemşirelere farklı meslek gruplarınca verilmektedir. Bu durum da hizmetlerin dağınık ve standart olmamasına yol açmıştır. Ülkemizde 1961 yılında ilk kez sosyal hizmet eğitimi veren Sosyal Hizmetler Akademisi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı olarak açılmıştır. 1982 yılında ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Hacettepe Üniversitesi bünyesinde yer almış ve Rektörlüğe bağlı Sosyal Hizmetler Yüksekokulu olarak ad ve statü değiştirmiştir (Kut, 2005: 9-10). Böylece Türkiye'deki ikinci sosyal hizmet eğitimi veren kurum Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi'ne bağlı olarak 1967 yılında kurulan sosyal çalışma bölümüdür. Bu bölüm kapatıldığı 1983 yılına değin Sosyal Hizmetler Yüksekokulundan farklı bir sosyal çalışma öğretimi anlayışı geliştirmiştir. Sosyal Hizmetler Akademisi daha çok sağlık ve psikoloji ağırlıklı bir sosyal hizmet eğitim modelini benimsemiş iken, Sosyal Çalışma Bölümü kendisine daha çok toplum bilim temelinde biçimlendirmiştir. Sosyal Hizmetler Akademisi özellikle Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na kamu personeli yetiştirmeye odaklanmışken, sosyal çalışma bölümü sürekli yeniliklere açık ve üretken bir bilgi oluşumu gerçekleştirmiştir (Tomanbay, 2005: 67). Bu durumda günümüzde açılan sosyal hizmet bölümlerinin içinde bulunduğu sosyal hizmetin Sağlık Fakültelerinin bir parçası olarak sağlık alanına mı ait olduğu yoksa İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri ve benzeri fakültelerin bünyelerinde bulunan sosyal bir bölüm mü olduğu tartışmalarının zemininde yer almaktadır.

Tomanbay (2005: 61), bu dönemlerde mesleğin gelişiminin temel ölçeklerinden olan mesleki kavramların değişmesi, gelişmesi ve ortaya çıkmasına hoş bakılmadığını ifade etmektedir. Mesela 2000'li yıllara kadar Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 'den Türkiye'ye taşınan sosyal hizmet uygulamasının dışında mesleğin üç yöntemi konusunda ısrarcı olduğu (bireysel, grup ve toplumla çalışma) Avrupa modellerinin yok sayıldığı belirtilmektedir. Bu noktada da klasik yöntem derslerinin müfredatlardan kaldırılarak, müdahale ve yöntemler konusundaki yeni gelişmelerin eklenmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Diğer yandan da mesleği doğru anlatmak için öncelikle doğru terimlerin kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Mesleklerin bilim dalları üzerine oturduğu ve onların üstünde yükselerek meslekleştiği dikkate alındığında kavramsız bir bilim dalının olamayacağı görülmektedir. Kavram geliştikçe düşünce ufku ve yaratıcılık gelişir, meslekler gelenekselleşir ve deneyimi yüksek, işlerliği olan oturmuş meslekler olmaktadır.

Sosyal hizmetlerin bir meslek disiplini ile belirli kural ve yöntemleri içinde meslek olarak diğer bir ifade ile "social work" olarak yaygınlaşması II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'de olmuştur. Büyük savaştan sonra da ABD modeli "social work" bilim dalı ve yöntemleri ile Truman Doktrini gereğince oluşturulmuş Marshall Planı kapsamında Avrupa'ya aktarılmıştır. Marshall Yardımı kapsamında dış dünyaya aktarılan "social work" Türkiye'ye 1950'li yılların sonlarında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde getirilmiştir. Bu üç aşamalı gerçekleşmiştir:

1. 1959'da 7355 sayılı Sosyal Hizmetler Enstitüsü yasası çıkartılarak Sosyal Hizmetler Akademisi'nin kurulmasını sağlayan ilk mevzuatın oluşturulması,
2. 1961 yılında "Sosyal Hizmetler Akademisi"nin Türkiye'nin ilk sosyal çalışmacı yetiştiren yüksek öğretim kurumu olarak bu bakanlıkta hizmete başlaması,
3. 1963 yılında Türkiye'de sosyal hizmetleri bir bakanlık çatısı altında toplayan ilk "Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün yine aynı bakanlık bünyesinde kurulması.

Bu yapılanma içinde ABD'den getirilen bir grup ders kitabı hızla Türkçeye çevrilip Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yayınları olarak yayınlanmıştır. ABD'de kullanılan mesleki terimlerin Türkçeye

çevirileri sıkıntılar içinde ve doğal olarak akla geldiği gibi yapılmıştır. Ancak sosyal çalışma terminolojisindeki kavramlar Türkçe’de yanlış oturtulmuştur. Tüm dünyada “social work” kavramı bir mesleği “sosyal çalışma mesleği” ni ifade etmektedir. “Social service/s” (sosyal hizmet/ler) ise, mesleğin çalıştığı alanı, mesleki etkinlik alanını anlatmaktadır. Türkçe çevirilerde ilk yayınlar “sosyal hizmet” kavramı ile karşılaşılır. Bu sayede de meslek ve alan ayırımında sıkıntılı durumlar ortaya çıkmıştır. “Social work” sosyal hizmet değil, “sosyal çalışma” dır. Mesela “sosyal hizmetin çalışma alanları, sosyal hizmetlerdir” şeklindeki bir ifade ne kadar doğru ise, sosyal çalışma yerine sosyal hizmet kullanımı da o kadar doğrudur. Mesela “sosyal hizmet desteği alan gençler ve kadınlar...”ifadesinden ne anlaşıldığı açık değildir. Sosyal hizmet mesleğinin mi desteği alınmakta yoksa sosyal hizmet etkinliklerinin mi desteği alınmaktadır (Tomanbay, 2016: 14-19).

Bu çalışmada 1961 yılında ilk kez sosyal hizmet eğitimi veren Sosyal Hizmetler Akademisi’nden 61 yıl sonra hızla yaygınlaşan sosyal hizmet eğitiminde yer alan üniversitelerin eğitim kadrosu profillerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu sayede sosyal hizmet eğitiminin büyümesi ve yaygınlaşması üzerine bir değerlendirme ortaya konulacaktır.

1.Sosyal Hizmet Eğitiminin Büyümesi ve Yaygınlaşması

Türkiye’de sosyal hizmet alanında eğitim veren üniversite sayısı 2022 yılı itibari ile 44 devlet üniversitesi ve 18 vakıf üniversitesi olmak üzere 62 üniversiteden oluşmaktadır. Ayrıca devlet üniversitelerinin bazılarında açık ve uzaktan eğitim ile ikinci öğretim programları da bulunmaktadır. Bu çerçevede sosyal hizmet eğitiminin hızla büyüdüğünü ve yaygınlaştığını söylemek mümkündür. Özellikle 2018 yılından sonra sosyal hizmet bölümleri hızla artmaya başlamıştır. Bunda alana yönelik talebin çok fazla olması ve programın açıldığı her yerde kontenjanların dolması etkili olmaktadır. Sosyal hizmet alanındaki böylesi hızlı bir büyüme, bu alandaki hizmetlere ne derece gereksinim duyulduğunu ve sosyal hizmet eğitimine olan pazar talebini yansıtmaktadır. Ancak böylesi fazla sayıda yeni eğitim programının gereksinim duyduğu yetişmiş öğretim elemanı bulma ve eğitim kalitesi sağlama açısından önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal hizmet alanı hem uzmanlaşmayı sağlayan hem de geneli sosyal hizmet programları ile ilerlemektedir. Uzmanlık eğitimleri sosyal hizmet okullarının sayısının çok olduğu yerlerde artış gösterme eğilimindedir. Diğer yandan geneli programlar ise, nispeten daha az sosyal hizmet okulunun olduğu ve sınırsız psiko-sosyal sorunla baş etmek durumunda kaldığında tercih edilmelidir (Feldman, 2005: 39).

Türkiye’de hızla yaygınlaşan sosyal hizmet programlarının halen geneli sosyal hizmet yaklaşımını benimsiyor olması büyük bir ikilemi de beraberinde getirmektedir. Mezuniyetler sonrasında bu denli rekabetin artması ve uzmanlaşmanın eksik kalması, sosyal hizmet programlarının yetersizliğini de yıllar içinde ortaya koyacaktır. Bu sebeple eğitim programlarında kalitenin artırılarak, uzmanlaşma temelli eğitimlerin verilmesi önem taşımaktadır. Bu programların uzmanlık alanına odaklanması ve yeterince derinlemesine bir eğitim olanağı sağlanması sosyal hizmet alanının hem nicelik hem de nitelik açısından ilerleme kaydetmesine olanak sağlayacaktır. Aynı zamanda disiplinlerarası girişimlerin gerçekleştirilmesi Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminin gelişimini arttırmak için büyük önem taşımaktadır.

Sosyal hizmet eğitiminin gelişimini arttırmak içinde, üniversite standartlarının yükseltilmesi ve alanın bulunduğu üniversitelerde bölgenin durumuna uygun olarak genel bir araştırma görevi olması gerekmektedir. Bu da uzmanlaşmayı beraberinde getirecektir. Var olan sosyal hizmet bölümleri ise, uygulamaya yönelik olmaktan ziyade fazla kuramsal bir öğretimi içermektedir. Diğer yandan da kuramsal

ağırlıkta genelci sosyal hizmet öğretimi, sosyal hizmet alanında çalışan kurumlardan kopuk hale gelmektedir (Unbehaun, 2005: 48).

2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

YÖK Atlas programında sosyal hizmet bölümlerinin akademik kadrolarının durumlarının ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada öğretim elemanlarının YÖK Akademik'e kayıtlı olarak kadroları dikkate alınmıştır. Bu yüzden örneğin Doçent unvanı alan ancak kadro almayan öğretim üyeleri Dr. Öğr. Üyesi olarak kabul edilmiştir. Diğer yandan bazı üniversitelerin araştırma görevlileri doçentlik alanını boş bıraktıkları için, doçentlik alanı sosyal hizmet olan öğretim elemanı olarak kabul edilmemişlerdir.

3.Yöntem

Araştırmada, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi gerçekleştirilirken bir dizi aşama izlenmiştir. Öncelikle araştırma sorusu olan Türkiye'deki sosyal hizmet bölümlerinde öğretim üyelerinin profili nedir ve bölümler ne durumdadır? Sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır. Bu amaçla ulaşılabilecek en etkin doküman olan YÖK tarafından yayınlanan YÖK Atlas programından faydalanılmıştır. Ardından ulaşılan bu dokümanlar yazar tarafından anlaşılabilir, elde edilen veriler analiz edilmiştir. Sonuç olarak tablolara dönüştürülmüş ve kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 191-193). Bulgular bölümünde bu tablolar ve yorumlar belirtilmektedir.

4.Bulgular

Türkiye'de sosyal hizmet eğitimi özellikle 2018 yılından sonra çok hızlı bir şekilde büyümüş ve yaygınlaşmıştır. Bu çalışmada da sosyal hizmet eğitiminin verildiği devlet üniversiteleri ve üniversitelerdeki eğitim verenlerin genel bir profili çıkarılmaya çalışılmıştır. 2022 yılı itibari ile YÖK Atlas Programına kayıtlı 44 devlet ve 18 vakıf üniversitesinde sosyal hizmet programının bulunduğu bazı üniversitelerde ikinci öğretim, uzak ve açıktan eğitim programlarında da sosyal hizmet bölümünün bulunduğu görülmüştür. Akademik profil tablosu sadece 44 devlet üniversitesini içermektedir. Devlet üniversitelerindeki akademik kadrolar ise YÖK Atlas sitesinden direk bağlantı yapılan YÖK Akademik'e kayıtlı kadrolar üzerinden araştırma gerçekleştirilmiştir. YÖK Akademik, üniversite kadrosunda yer alan öğretim üyelerinin özgeçmişlerinin bulunduğu adrestir. Örneğin ilgili alanda YÖK'ten Doçentliğini alan ancak üniversite tarafından kadro ataması yapılmayan öğretim üyeleri Dr. Öğretim Üyesi olarak görüldüğünden araştırmaya da o şekilde dâhil edilmiştir.

**Tablo:1 Türkiye’de Fakültelerde Yer Alan Devlet Üniversitelerinde Sosyal Hizmet
Bölgelerinin Akademik Kadrolarının Profili**

Üniversiteler	Profesör Sayısı	Doçent Sayısı	Dr. Öğr. Üyesi Sayısı	Öğr. Gör. Sayısı	Arş. Gör. Sayısı	Toplam Öğretim Elemanı Sayısı
Akdeniz Üniversitesi	-	2	2	-	-	4
Anadolu Üniversitesi	1	2	3	1	1	8
Ankara Üniversitesi	5	2	1	1	3	12
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2	1	1	-	3	7
Atatürk Üniversitesi	-	-	3	-	2	5
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	-	1	3	-	2	6
Bartın Üniversitesi	-	-	3	-	-	3
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	-	1	2	-	2	5
Bingöl Üniversitesi	-	-	5	-	6	11
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	4	-	-	2	6
Çankırı Karatekin Üniversitesi	1	-	2	-	-	3
Düzce Üniversitesi	-	-	5	-	1	6
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	-	-	2	-	4	6
Fırat Üniversitesi	-	2	1	-	7	8
Gazi Üniversitesi	2	3	-	1	3	9
Gümüşhane Üniversitesi	-	-	2	1	4	7
Hacettepe Üniversitesi	8	1	-	-	11	20
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	-	1	3	2	2	8
Hitit Üniversitesi	-	1	2	-	1	4
İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa	3	2	3	-	1	9
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	-	1	2	1	-	4
Kafkas Üniversitesi	-	-	3	-	1	4
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	-	-	3	-	3	6
Karabük Üniversitesi	2	2	1	-	2	7
Kırıkkale Üniversitesi	2	1	1	-	2	6
Kocaeli Üniversitesi	1	-	2	1	4	8
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1	4	1	-	2	8
Muş Alparslan Üniversitesi	-	1	2	-	-	3
Necmettin Erbakan Üniversitesi	-	2	1	-	1	4
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	-	3	-	2	8

Üniversiteler	Profesör Sayısı	Doçent Sayısı	Dr. Öğr. Üyesi Sayısı	Öğr. Gör. Sayısı	Arş. Gör. Sayısı	Toplam Öğretim Elemanı Sayısı
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	-	1	2	-	2	5
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	1	2	-	3	7
Sağlık Bilimleri Üniversitesi (Ankara)	2	-	2	-	1	5
Sağlık Bilimleri Üniversitesi (İstanbul)	1	1	4	1	1	8
Sakarya Üniversitesi	2	1	5	-	4	12
Selçuk Üniversitesi	1	4	2	-	2	9
Siirt Üniversitesi	-	-	3	-	1	4
Sinop Üniversitesi	-	-	3	-	-	3
Sivas Cumhuriyet	1	4	-	-	2	7
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	-	3	1	1	4
Şırnak Üniversitesi	-	-	3	-	2	5
Uşak Üniversitesi	-	1	2	-	1	4
Yalova Üniversitesi	4	2	3	-	4	13
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	-	-	3	-	1	4

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Toplamda 44 devlet üniversitesinde sosyal hizmet bölümü bulunmaktadır. Bazı üniversitelerde sosyal hizmet bölümlerinin ikinci öğretim programı da bulunmaktadır.

İkinci öğretimi bulunan sosyal hizmet programları;

- Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
- Bingöl Üniversitesi
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
- Gümüşhane Üniversitesi
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- Sakarya Üniversitesi
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Yalova Üniversitesi şeklindedir.

Sosyal hizmet programları açık ve uzaktan eğitim veren üniversitelerde de yer bulmaktadır. Bu üniversiteler ise şu şekildedir:

- Ankara Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi
- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
- Atatürk Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi'dir.

44 Devlet Üniversitesindeki Sosyal Hizmet Bölümleri İncelendiğinde;

- 19 Üniversitede toplam 43 Profesör bulunmaktadır. Profesör sayısı en fazla; 8 Profesör ile Hacettepe Üniversitesi, 5 Profesör ile Ankara Üniversitesi ve 4 Profesör ile Yalova Üniversitesi’dir. 25 üniversitede ise hiç Profesör bulunmamaktadır.
- Sosyal hizmet alanında toplam kadrolu Doçent sayısı ise, 49’dur. 16 üniversitede ise Doçent bulunmamaktadır.
- 44 Üniversitede toplam Dr. Öğr. Üyesi sayısı 99’dur. Burdur Mehmet Akif Ersoy, Hacettepe ve Sivas Cumhuriyet Üniversitelerinde Dr. Öğr. Üyesi bulunmamaktadır.
- Sosyal hizmet bölümlerinde 9 üniversitede 10 öğretim görevlisi bulunmaktadır.
- Türkiye’de sosyal hizmet bölümlerinde toplam 97 Araştırma Görevlisi bulunmaktadır. En fazla Araştırma Görevlisi, Hacettepe Üniversitesi (11), Fırat Üniversitesi (7), Bingöl Üniversitesi (6)’dir. Ayrıca Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Yalova Üniversite’sinde de 4 Araştırma Görevlisi görev almaktadır. Akdeniz Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Sinop Üniversitesinde ise hiç Araştırma Görevlisi bulunmamaktadır.

Türkiye’deki 44 Devlet Üniversitesinin Sosyal Hizmet Bölümlerinde En Az Öğretim Elemanı Sayıları İse Şu Şekildedir:

- Akdeniz Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Bartın Üniversitesi 3 Öğretim Elemanı
- Çankırı Karatekin Üniversitesi 3 Öğretim Elemanı
- Hitit Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- İzmir Katip Çelebi Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Muş Alparslan Üniversitesi 3 Öğretim Elemanı
- Necmettin Erbakan Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Siirt Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Sinop Üniversitesi 3 Öğretim Elemanı
- Süleyman Demirel Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Uşak Üniversitesi 4 Öğretim Elemanı
- Zonguldak Bülent Ecevit 4 Öğretim Elemanı

Bartın Üniversitesi ve Sinop Üniversitesi’ndeki 3 Öğretim Üyesi de Dr. Öğr. Üyesi Kadrosundadır.

En Fazla Öğretim Elemanı İse;

- Ankara Üniversitesi (12 Öğretim Elemanı)
- Bingöl Üniversitesi (11 Öğretim Elemanı)
- Hacettepe Üniversitesi (20 Öğretim Elemanı)
- Sakarya Üniversitesi (12 Öğretim Elemanı)
- Yalova Üniversitesi (13 Öğretim Elemanı)

Bingöl Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi’nde öğretim elemanı sayısının fazla olmasının temel nedeni Araştırma Görevlisi sayısının fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Bingöl Üniversite’sinde 6, Hacettepe Üniversitesi’nde ise 11 araştırma görevlisi bulunmaktadır.

Vakıf Üniversiteleri değerlendirildiğinde toplamda 13 tanesi İstanbul'da olmak üzere, 18 vakıf üniversitesinde sosyal hizmet bölümünün bulunduğu görülmektedir. Sosyal hizmet bölümünün bulunduğu vakıf üniversiteleri ise aşağıdaki gibidir.

- Avrasya Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- Başkent Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- İstanbul Arel Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul Aydın Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul Esenyurt Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul Gelişim Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul Kent Üniversitesi (İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi)
- İstanbul Medipol Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- İstinye Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- KTO Karatay Üniversitesi (Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi)
- Maltepe Üniversitesi (İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi)
- Nişantaşı Üniversitesi (İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi)
- Üsküdar Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- Lefke Avrupa Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)
- Yakın Doğu Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Fakültesi)

Görüldüğü gibi her ne kadar vakıf üniversitelerinin birçoğunda sosyal hizmet bölümleri Sağlık Bilimleri Fakülteleri içerisinde yer alsada, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi ya da Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi gibi sağlık alanında mı yoksa sosyal alanda mı yer aldığı noktasında da bir fikir birliği olmadığı açıktır. Diğer yandan devlet üniversitelerindeki durum incelenecek olursa;

- Akdeniz Üniversitesi (Manavgat Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi)
- Atatürk Üniversitesi (Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi)
- Bingöl Üniversitesi (Fen-Edebiyat Fakültesi)
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Fırat Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Hacettepe Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Kafkas Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Sakarya Üniversitesi (Fen-Edebiyat Fakültesi)
- Siirt Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Edebiyat Fakültesi)
- Süleyman Demirel Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)
- Uşak Üniversitesi (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)

- Yalova Üniversitesi (İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi)

Sosyal hizmet bölümünün yer aldığı 44 devlet üniversitesi içerisinde 29 Üniversitede sosyal hizmet bölümünün Sağlık Bilimleri Fakültesi içerisinde yer aldığı, 15 üniversitede ise İktisadi İdari Bilimler ve Sosyal ve Beşeri Bilimler gibi farklı fakülteler içerisinde konumlandırıldığı görülmektedir. Böylece sosyal hizmet bölümlerinin sağlık alanında mı yoksa sosyal alanda mı konumlandırıldığı da ayrı bir tartışma konusu olarak yer bulmaktadır.

Sosyal Hizmet bölümü bazı üniversitelerde ise, 4 yıllık Sosyal Hizmet Yüksekokulu ismi ile yer bulmaktadır. Sosyal Hizmet Yüksekokulu bulunan 4 yıllık üniversiteler ise şu şekildedir:

Tablo:2 Türkiye’de Dört Yıllık Yüksekokullarda Yer Alan Sosyal Hizmet Bölümlerinin Akademik Kadrolarının Profili

Üniversite	Profesör Sayısı	Doçent Sayısı	Dr. Öğr. Üyesi Sayısı	Öğr. Gör. Sayısı	Arş. Gör. Sayısı
Afyon Kocatepe Üniversitesi (Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu)	-	1	2	1	2
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (Patnos Sosyal Hizmetler Yüksekokulu)	-	-	3	-	-
Bitlis Eren Üniversitesi (Sağlık Yüksekokulu) ²	-	1	3	1	2
İğdir Üniversitesi (Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu) ³	-	-	2	2	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu)	-	-	2	-	2
Selçuk Üniversitesi (Beyşehir Ali Akkanat Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu)	-	1	1	-	1
İstanbul Medipol Üniversitesi (Sağlık Bilimleri Yüksekokulu) (Vakıf)	-	-	4	-	2

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’de dört yıllık Sosyal Hizmet bölümlerinin yer aldığı Yüksekokullar 6 devlet ve 1 vakıf üniversitesidir. Sosyal hizmet bölümleri genellikle Uygulamalı Bilimler Yüksekokulları içerisinde yer alan bölümlerden biri durumundadır. Bunlardan Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu adı Sağlık Bilimleri Fakültesi’ne dönüştürülmüştür. Ayrıca İğdir Üniversitesi’ne bağlı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu’nun adı da Uygulamalı Bilimler Fakültesi’ne dönüştürülmüştür. Bu yüksekokullar içerisinde yer alan sosyal hizmet bölümlerinde eğitim veren akademik kadronun profili incelendiğinde; hiçbirinde Profesör kadrosunda yer alan olmadığı görülmektedir. Yine Afyon Kocatepe, Bitlis Eren ve Selçuk Üniversitesi bünyesindeki yüksekokullarda Doçent kadrosunda bir öğretim üyesinin bulunduğu görülmektedir.

Türkiye’deki sosyal hizmet bölümleri ve akademik kadro profilleri incelendiğinde Selçuk Üniversitesi bünyesinde yer alan iki farklı lisans düzeyinde sosyal hizmet bölümü bulunmaktadır. Bunlardan Sağlık Bilimleri Fakültesi’ne bağlı sosyal hizmet bölümünde 7 öğretim üyesi olduğu görülmektedir. Bir

2 Sağlık Bilimleri Fakültesi’ne dönüştürülmüştür.

3 Uygulamalı Bilimler Fakültesi’ne dönüştürülmüştür.

Profesör, dört Doçent, iki Doktor Öğretim Üyesi ve iki Araştırma Görevlisi ile kadrosunda toplam dokuz öğretim elemanının olduğu görülmektedir. YÖK Akademik sitesinde Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Beyşehir Ali Akkanat Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda da sosyal hizmet bölümünün olduğu da görülmektedir. Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Beyşehir Ali Akkanat Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Sosyal Hizmet bölümünde de bir Doçent, bir Doktor Öğretim Üyesi, bir de Araştırma Görevlisi yer almaktadır. Bölümdeki öğretim elemanı sayısı yeterli olmadığı için öğrenci alınmadığından ilgili Yüksekokulun web sitesinde bölüm gösterilmemektedir. Bu anlamda Selçuk Üniversitesi hem Fakülte 'de hem de Yüksekokulda dört yıllık eğitim veren iki adet "Sosyal Hizmet" bölümü bulunan tek üniversitedir.

Eğitimde bölümlerin artmasıyla birlikte baş gösteren hızlı büyüme, yeni düzenlemeleri gündeme getirmiştir. Yeni açılan bölümlerin çoğunluğunun akademik alt yapısının yeterli hale getirilmesi, aynı eğitim-öğretim programını (müfredatı) izlemesine karşın farklı kurumlarda ders içerik ve işlenişleri arasındaki farklılıkların en aza indirilmesi, önlisans programlarından sosyal hizmet lisans programlarına dikey geçişlerde uygun önlisans programlarının belirlenmesi zaruri hale gelmiştir. Öte yandan sosyal hizmet bölümlerinin artmaya başlamasından günümüze kadar geçen süre içerisinde Türkiye'de değişmekte olan sosyal sorunlara ve ihtiyaçlara koşut olarak sosyal hizmet sunumuna ilişkin politika ve uygulamalarda da değişimler yaşanmıştır. Türkiye'de sosyal hizmet eğitiminde; boşluk, dağınıklık ve tutarsızlık izlenimi yaratmaktadır (Alptekin, 2022).

SONUÇ

Türkiye'de sosyal hizmet eğitim programlarında disiplinler ile ilgili dersler ağırlık kazandığı için genel yaklaşımlara ağırlık verilmektedir. Ancak mesleğin uygulanmasında klasik anlamda klinik yaklaşımın bireylerle, grupla ve toplumla çalışma gibi yaklaşımlarla başlamak çok da gerekli olmayabilir. Bu açıdan da eğitim programlarında farklı ağırlık ve yoğunluklardaki konulara yer verilmesi daha uygun olacaktır. Dolayısıyla diğer disiplinlerle ilgili olan derslerin ağırlık kazanması ve uzmanlaşmanın gerçekleşmesi gerekmektedir (Berk, 2005: 55). Türkiye'de sosyal hizmet öğretimi ABD kökenlidir ve 1961-2000 yılları arasında gelişmeye kapalı ve dirençli kalmıştır. Türkiye'ye özgü bir sosyal hizmet modeli geliştirilememiştir. Daha çok ABD'den alınan bilgiler çeviri kitaplarla desteklenerek müfredatlar oluşturulmaktadır. Ancak 2000'li yıllardan sonra yeni arayışlara giren sosyal hizmet mesleği için, 2018 yılından itibaren çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde hızla eğitim programları açılmaya başlanmıştır. Ancak açılan eğitim programlarının birbirine benzer müfredatlarla desteklendiği ve genelci sosyal hizmet yaklaşımı çerçevesinde eğitim verdiği görülmektedir. Genelci sosyal hizmet yaklaşımı, çoklu müdahale düzeyi gerektiren ve sosyal adaleti sağlama yönünde gösterilen çabadır. Ancak yaklaşım içerisinde dört temel varsayımdan biri de, insan davranışının sosyal çevre ile ilişkili olduğudur (Bulut, 2005: 75).

2022 yılına geldiğimizde hem sosyal hizmet eğitim programlarının son derece yaygın olduğunu ve bu programlarda ders veren öğretim elemanlarının disiplinler arası çalıştığını görmekteyiz. Ancak sosyal hizmet eğitimi halen standart müfredatlarla götürülmeye çalışılmaktadır. Örneğin endüstriyel sosyal hizmet alanı Türkiye'de bulunmamakta (Kol ve Topgül, 2022a; Kol ve Topgül, 2022b), veteriner sosyal hizmet gibi değerli bir alanın varlığı bile bilinmemektedir. Çevresi içinde birey yaklaşımını ele alan sosyal hizmetin çevre ile ilişkisinin ele alındığı yeşil sosyal hizmet (Topgül ve Beytaş, 2022; Topgül, Kol ve Beytaş, 2021) ya da sosyal hizmet ve çevre gibi müfredat dersleri bile çok az üniversitenin ders programında seçmeli ders olarak görünmekten öteye gidememektedir.

Sosyal hizmet eğitiminin geldiği noktada sadece 3-4 öğretim üyesi ile sosyal hizmet programı açmanın ötesinde var olan programlarda öğretim üyesi sayılarının arttırılarak, eğitim müfredatlarının

disiplinlerarası farklı derslerle kuvvetlendirilmesi ve genelci sosyal hizmet anlayışının yerini biraz daha uzmanlaşmaya bırakması ile günümüz dünyasının sosyal hizmet eğitimi daha rekabet edilebilir bir duruma gelecektir. Nitekim Alptekin’in (2022) Sosyal Hizmet Ulusal Çekirdek Eğitim Programı’nda da belirttiği gibi, sosyal hizmet bölümlerinin eğitim programlarının iyileştirilmesi, öğretim elemanlarının kadro ve standartlarının düzenlenmesi, bölümün eğitim alt yapısının geliştirilmesi gibi çeşitli uygulamalarla sosyal hizmet eğitimi güçlendirilebilir.

Diğer yandan sosyal hizmet bölümlerinin içerisinde yer aldığı fakülteler değerlendirildiğinde ağırlıklı olarak Sağlık Bilimleri Fakülteleri içerisinde yer alsa da İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi gibi sosyal bilimler alanındaki fakültelerde de yer aldığı görülmektedir. Bu noktada da sosyal hizmet bölümünün sağlık bilimlerine mi yoksa sosyal bilimlere mi ait olduğuna ilişkin bir başka tartışmada ortaya çıkmaktadır. Tomanbay’ın (2016: 11) belirttiği gibi, bir mesleğin düşünülmesinde öne çıkan o meslekle ilgili anlamdır. Burada sosyal hizmet mesleğinin hangi alanda düşünülmesi gerektiği, hangi alana yönelik müfredatın ne ağırlıkta olması gerektiği net olmamaktadır. Bununla birlikte bir sosyal hizmet bölümü enflasyonu yaşanmakta ve 3-4 öğretim üyesi bulunularak bölüm açılmaktadır. Bölüme talep fazla olduğu için henüz açılmayan ancak belki de yeni dönemde öğrenci alacak olan daha birçok sosyal hizmet bölümü de bulunmaktadır. Gerek sosyal çalışma, sosyal hizmet şeklinde daha oturtulamamış bölüm adı olsun, gerek gelişen dünyada halen devam ettirilmeye çalışılan genelci sosyal hizmet anlayışı olsun gerekse de yaşanan sosyal hizmet bölümü enflasyonu olsun daha uzun yıllar iletişimsel ve düşünsel üretim sorunu yaşanmaya devam edecektir.

KAYNAKÇA

- Alptekin, K. (2022). Sosyal Hizmet Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (SHUÇEP).
- Berk, F. (2005). Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar – Avustralya Örneği-. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Bulut, I. (2005). Sosyal Hizmette Genelci Yaklaşım. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Feldman, R. (2005). Amerika Birleşim Devletleri'nde Sosyal Hizmet Eğitimindeki Gelişmeler ve Bunların Türkiye'deki Sosyal Hizmet Eğitimine Yansımaları. Çeviren: A. Doğan. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Fink, A. (1963). *Sosyal Hizmet Alanı (The Field of Social Work)*. Çeviren: Lütfiye Yasa – Necil Ulusay. Ankara: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yayınları Sayı: 21.
- Friedlander, W., A. (1966). *Sosyal Refah Hizmetine Başlangıç*. Çeviren: Resan Taşçıoğlu. Ankara: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yayınları Sayı: 44.
- Keser, A. (2021). *Çalışma Yaşamında Motivasyon*. Güncellenmiş 3. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Keser, A. ve Kümbül Güler, B. (2021). *Çalışma Psikolojisi*. Güncellenmiş 2. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Kol, E. ve Topgül, S. (2022a). İşyeri Sosyal Hizmeti ve Yaşlı Çalışanlar. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 111-122.
- Kol, E. ve Topgül, S. (2022b). İşyeri Sosyal Hizmeti Sosyal Hizmet Midir?. *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Araştırmalar*. Ed: M. Mete ve A. Toptaş. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kut, S. (2005). Türkiye'de Sosyal Hizmet Mesleğinin Eğitimi. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Tomanbay, İ. (2005). 1960'lı Yıllardan 2000'li Yıllara Sosyal Hizmet Eğitimi. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Tomanbay, İ. (2016). Sözcükler Değişmeden Süreçler Değişmez: Bilimde ve Meslekte Önce Kavram. *Sosyal Hizmet ve Öteki Disiplinlerarası Yaklaşım*. (2. Baskı) İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Topgul, S., Kol, E. ve Beytas, O. (2021). A Green Social Work Examining Climate Change and Climate Refugees. *International Social Mentality Researcher Thinker Journal*. 7(50), 2312–2317.
- Topgül, S. ve Beytaş, O. (2022). İklim Mültecileri ve Sosyal Hizmet: Kriz Mi Fırsat Mı?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33 (2), 687-705.
- Unbehaun, H. (2005). Almanya'da Sosyal Hizmetler Eğitimi: Modeller- Perspektifler- Örnekler. *Sosyal Hizmet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 17.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 7. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.